

## Co ?lov?ka znesv?cuje a co ho ?iní svatým

Převod materiálu

Martina Kadlecová

Pořadí v lekci

7

### Téma

- Ježíš se ostře vymezuje proti tomu, že by ?lov?k mohl být označen za *ne?istého a h?íšného* už jen tím, že si *před jídlem ob?adn? neomyje ruce*; tím, co jí, nebo tím, že se setká s pohanem.
- Ježíš odmítá, že by pokrm mohl ?lov?ka zne?istit, tj. nábožensky diskvalifikovat, a oddělit ho od Boha a bránit mu v přístupu k němu.

### Cíle

- Dělá se seznámí s tím, co je podle židovství „isté a neisté“. (Zajímavě popsáno např. v P. Spiegel; Kdo jsou Židé?, str. 129n.) Z neistého se zaměřit hlavně na jídlo, protože k tomu se vztahuje biblický text: *Co zvenčí vchází do ?lov?ka... vchází do b?icha a jde do hnoje*.
- Dělá se přemýšlejí nad tím, jak se k židovské praxi rozlišování ístého a neistého staví Ježíš. Snaží se pochopit, proč se staví proti a co nového do této praxe vnáší.

---

## Pro učitele

### Poznámky k příběhu

Ježíš se tak ostře vyslovuje proti rozšířené praxi zákoníků a farizeů a dostává se do konfliktu s nimi a s „tradicí otců“ (Mk 7,3), kterou tím porušuje. Zákoníci a farizeové to vnímají jako Ježíšovo povyšování se nad Mojžíšův zákon.

*Ježíš říká: „Nic, co zvenčí vchází do ?lov?ka, nemůže ho znesv?tit; ale co z ?lov?ka vychází, to jej znesv?cuje.“* (Mk 7,15) P. Pokorný předpokládá, že tato slova jsou autentický Ježíšův výrok. Po staletích dějin Božího lidu je evidentní, že ?lov?k je, bohužel, h?íšník. A jediné, co ho může zachránit, je, že se ve svém stavu setká s proměňujícím Božím slovem, s proměňující Boží láskou a milostí, kterou ztělesňuje Ježíš Kristus. Proto Ježíš přišel, a proto taky evangelisté nemluví o jeho ?astých setkáních s h?íšníky daleko většího kalibru, než že někdo snědl ?ízek neumytýma rukama.

Ježíš přišel, abychom se v Boží blízkosti stávali svatými. (Lv 20,7)

### Kontext

Za Ježíšem přišli farizeové a zákoníci až z Jeruzaléma, aby se s ním setkali a diskutovali s ním. (Zajímavé je, že si Ježíše dokázali najít, protože Ježíš je hodný na cestu, je pořád na pochodu a asi se málo dopředu ví, kde se zítra objeví.) A přitom si všimli, že jeho učedníci *jedí neomytýma rukama*. (Mk 7,1–13) Ježíš musí ?elit této výtce a jeho argumenty vyvrcholí v Mk 7,14–23.

Citací Iz 29,13 (Mk 7,6 b.7) to Ježíš označí za pokryteckou zbožnost, která bazíruje na dodržování množství vnějších rituálů, což ještě vůbec nemusí znamenat opravdovou niternou víru a srdce cele obrácené k Bohu.

Ruce, t?lo a náboženské p?edm?ty i p?edm?ty denní pot?eby m?ly být složité, p?esn? a dokonale rituáln? o? íšt?ny. Navenek se tedy mohlo jevit vše dokonale bezchybné a zbožné. Neznamenal to ovšem dokonalost uvnit? ?lov?ka. Srdce ?lov?ka p?i tom všem mohlo po?ád z?stávat na hony daleko od Boha, nezasaženo, neprom?n?no. Takže všechno to o?išt?ování se mohlo stát pouhou formalitou, bazírováním na podružnostech.

Na první pohled m?že celá situace vypadat, že zatímco tady v Galileji za?íná jít pomalu o život, když Herodes klidn? a beztrestn? popraví Jana K?titele (Mk 6,14n), n?jací u?enci z metropole se starají jen o to, že si n?kdo p?ed jídlem neumyje ruce. (J. Mrázek: *Výklad evangelia podle Matouše* ; str. 264)

*Mytí rukou p?ed jídlem* je d?ležitý hygienický návyk, který se d?tem odmala vš?puje. Tady (Mk 7,1–23) ovšem nejde o zdraví a t?lesnou hygienu, ale o *rituální o?istu*, o náboženskou praxi. Proto p?ekladatelé zvolili sloveso „omývati“ ne „umývati“, aby dali najevo, že se nejedná o mytí rukou p?ed jídlem z hygienických d?vod?, ale z d?vod? náboženských.

U?edníci porušují „tradici otc?“. Evangelista Marek p?ipojuje v závorce vysv?tlení, o? se jedná (Mk 7,3–4), pro ?ená?e, kte?í nejsou židé (pro k?es?any z pohan?). Nep?edpokládá, že by se tradice otc? mimo soudobé židovství znala. „Tradice otc?“ není ovšem totéž, co Desatero a Zákon. Už tak zna?n? detailn? rozpracované o?išt?ovací ?ády (Lv 11n) farizeové a zákoníci rozpracovali do dalších na?ízení, která bylo t?eba zachovávat. D?vodem byla ochrana židovské integrity v obklopení pohanským sv?tem, zvlášt? po pádu jeruzalémského chrámu (70 n. l.).

P?i styku s pohanským prost?edím bylo pot?eba se po?ád o?išt?ovat (t?eba po návratu z trhu).

Farizeové a zákoníci tyto lidské p?edpisy vydávají za moudrost a za zvláštní projev zbožnosti. (Kol 2,22n)

*Omývání vodou* i všechny další zp?soby o?išt?ování m?ly ovšem svoje hygienické a zdravotní d?vody, proto nelze všechny šmahem odmítnout. Jenže o to v této polemice nejde. Jde o mravní ?istotu ?lov?ka, o jeho bezh?išnost, o jeho vnit?ní dobrotu, ?istotu a dokonalost. Už proroci upozor?ovali, že o?išt?ní vodou (ba ani louhem a potaší Jr 2,22) nesta?í k o?išt?ní od h?íchu, a volali po hluboké mravní prom?n? ?lov?ka, která je možná jen p?i opravdovém a neustálém obracení se k Bohu a životu ve spole?enství s ním. *Omytí je obrazem n??eho, co se má stát v nitru ?lov?ka.*

B?hem rozhovoru Ježíše s farizeji a zákoníky vyjde najevo, že sice u?edníci zanedbávají tradici, ale *zákoníci a farizeové* se s onou tradicí dostávají dokonce do *rozporu s Božími p?íkázáními*: „Opustili jste p?íkázání Boží a držíte se lidské tradice. Jak dovedn? rušíte Boží p?íkázání, abyste prosadili svou tradici.“ (Mk 7,8n) Rušit Boží slovo (u Marka) znamená stát v cest? Božímu království.(? 14,17)

Ježíš k tomu uvádí k?iklavý a pohoršlivý p?íklad, jak na základ? tradice otc? lze vlastního otce a matku p?ipravit o majetek a živobytí s odkazem na chrám, což zní svat? a neoddiskutovateln?.

*Ne?istý* se nemohl ú?astnit bohoslužby, nemohl obstát p?ed svatostí Hospodinovou.

*Zdroj? zne?išt?ní ?lov?ka* bylo hodn? — všechno, co souviselo s pohlavními orgány v?etn? porodu a šestined?lí; mrtvý ?lov?k nebo zví?e; koželužské povolání; lidské výkaly; každý pohan; v?ci, které p?išly do kontaktu s ne?istým; z pokrm? — maso s krví (proto zví?ata musela být zabíjena košerováním, tj. zabita bez omrá?ení, jen pod?íznutím jedním ?ezem ostrým nožem a vykrvena. Maso bylo ješt? následn? zbavováno posledních zbytk? krve vyluhováním ve vod? a solením); *ne?istá zví?ata* — (Lv 11) maso z ne?istých zví?at jako prasata, velbloudi, plazi, koryši, ryby bez šupin a ploutví, draví ptáci, šelmy, zajíci a králíci, pštros, krysa, myš, daman se nejedlo, ?lov?k by se tím stal ne?istým. Za?azení zví?at mezi ne?istá m?lo r?zné d? vody, p?edevším náboženské — nap?. vep? (starokenánské ob?tní zví?e, v Babylonii, Sýrii a na Kypru považované za posvátné), ale také zdravotní a estetické.

*?istá zví?ata* — p?ežvýkavci (krom? velblouda) skot, ovce, kozy, domestikované druhy pták?, ryby, které mají zárove? ploutve i šupiny, nesmí se podobat hadu, n?které druhy kobilek.

Vn?jší ne?istot? a o?iš?ování od ní byla v?nována veliká pozornost a bylo mnoho o?iš?ovacích postup?. Farizeové a zákoníci sestavili složité p?edpisy o ne?istot? a o?iš?ování v dob? mezi Starým a Novým zákonem, nap?: umývání p?ed, po, i b?hem jídla; p?ed ?tením Zákona i p?ed modlitbou. Kultická ?istota stála v pop?edí pozornosti, stala se až symbolem ?istoty mravní. Zne?istit se se rovnalo h?íchu.

Problém ?istého a ne?istého se stal zvláš? aktuálním p?i misi pohan?. U?edníci se zpo?átku drželi starozákonních p?edpis? a zvyklostí a vyhýbali se styku s pohany nebo od nich žádali dodržování p?edpis? o kultické ?istot?. Petrovi muselo být ve zvláštním vid?ní t?ikrát ?e?eno, že jídlo, tradi?n? považované za rituáln? ne?isté, ve skute?nosti ne?isté není. (Sk 10,9–16) *Ježíš prohlásil všechny pokrmy za ?isté* (Mk 7,19). Ježíš ?lov?ka osvobozuje od podobných p?íkaz? a zákaz? farize?. Ti podle 1Tm 4,3–4 zakazují lidem jíst pokrmy, které Pán B?h stvo?il. Epištola tomu ale odporuje: Co B?h stvo?il, je dobré, a nemá se zavrhovat nic, co se p?ijímá s dík?vzdáním.

Potrava, kterou ?lov?k p?ijímá, ho nem?že zne?istit, tzn. vy?adit ze spole?enství s Bohem a ?lov?kem, moráln? a nábožensky diskvalifikovat, ud?lat z n?ho zlého ?lov?ka, h?íšníka. *Co ?lov?k sní, jde do žaludku, projde st?evy, a jde do hnoje nebo do záchodu. Na srdce, na morální a náboženskou kvalitu ?lov?ka to nemá žádný vliv.*

V rámci k?es?anské lásky apoštol Pavel doporu?uje vycházet vst?íc slabším, kte?í mají problém s masem ob?tovaným modlám. Zna?ná ?ást masa prodávaného ve velkých m?stech (?ím, Korint) p?icházela do ?eznictví z pohanských svatyní, kde se ob?tovaly boh?m ur?ité ?ásti zví?at a zbytek se pak prodával. Pro mnohé k?es?any bylo otázkou, zda mohou takové maso kupovat nebo ho n?kde na návšt?v? sníst. (B. Gilliéron: *Církev práv? zrozená*; str. 76) 1K 8,4 — Modly a bohové nejsou nic, je jen jeden B?h — proto se m?že klidn? jíst maso ob?tované modlám a neznamená to modloslužbu. Jen z lásky k bližnímu a s ohledem na n?j, kdyby to m?lo ?lov?ka zvíkat na jeho cest? ke Kristu, nemáme takové maso jíst.(? 14,14n) 1K 10,25–26 — Jezte všechno, co se prodává v masných krámech. Hospodinova je zem? i její plnost.

Farizeové — „odd?lení“, byli stoupenci laického hnutí. Zákon rozpracovali do 248 p?íkaz? a 365 zákaz?, pravidel pro život jednotlivce i národa, pro každý krok, od rána do ve?era, od narození po hrob. Stali se virtuózy náboženství a zbožnosti. Cht?li i zástupn? vyplnit vše, co B?h žádal od každého Izraelce. Šlo jim o spravedlnost a svatost ?lov?ka p?ed Bohem. O?ekávali za to posmrtnou odm?nu, proto v??ili ve vzk?íšení na konci v?k?. B?žný ?lov?k se v každodenním život? mohl t?žko vyhnout styku se sv?tem, odd?lit se, a být nedot?en všemi jeho záležitostmi. Farizeové v??ili, že mesiášské království p?ijde, když aspo? jediný den židovský národ Zákon opravdov? zachová. Aby mohl být Zákon zachováván, musel být dostate?n? znám. Proto ho piln? studovali a m?li k tomu i své teology — zákoníky. Co zákoníci usoudili teoreticky, uvád?li farizeové do praxe. Každý farizej byl také znalcem Zákona. *Byli výkv?tem židovství, ale p?ece?ovali formu a ob?ad, a opomíjeli niternost.* Zakládali si na své dokonalé a bezchybné zbožnosti, že snad ani Boží odpušt? ní nepot?ebovali.

Zákoníci — muži zb?hlí v zákon?, odborníci v Písmu, jehož základem je pro židy Mojžíš?v zákon. Odborníci na teologii a právo. Byli znalci a vyklada?i zákona pro pot?eby náboženské i otázky denního života. Zákonu také vyu?ovali. Byli strážci náboženských tradic a také jejich zásluhou se židovstvo udrželo i v t?ch nejt?žších dobách jako pevn? sjednocená a ukázn?ná komunita. Byli však natolik obráceni k tradici otc?, že Ježíše jako nové zjevení od Boha nep?ijali. Ježíš radikáln? odmítá dávat takový d?raz na vn?jší v?ci, odmítá toto regulovat tolika na?ízeními, takto se po?ád na každém kroku úzkostliv? hlídat a kontrolovat.

?lov?ka stejn? nelze efektivn? uchránit p?ed špatným jednáním zákazy a p?íkazy, jak to d?lali farizeové; ?lov?k se musí nechat pro dobro získat, pro Boží království se musí nadchnout celým srdcem, *aby bylo postupn? napln?no Božím slovem a Boží láskou, aby z n?ho nemohlo vycházet všechno to zlo, vyjmenované v Mk 7,21–23.*

Ježíš se na rozdíl od farize? (odd?lených) necht?l od nikoho odd?lovat. Naopak p?išel pro h?íšníky. Hlásal, že Boží království je otev?eno pro všechny, ne jen pro ?isté a spravedlivé, ale pro prostý lid, nemocné,

mrzáky, vydávající společenosti, nevěstky, celníky, římské okupanty, pohany — nechtěl se ujmout jenom ?  
istých a ostatní nechat být.

*Posvícení a svatost — opak znečištění* — Bůh Ježíše posvětil a poslal do světa (J 10,36). Ježíš je svatý a nás  
posvěcuje společenstvím s ním, skrze jeho oběť na kříži (jeho krev nás očišťuje od všelikého hříchu 1J 1,7)  
a skrze křest. Žijeme z jeho oběti a máme žít podle jeho příkladu. (Ef 4,20) Jako je svatý ten, který vás  
povolal, buďte i vy svatí v celém svém způsobu života. (1Pt 1,15n)

## Úskalí současné interpretace

Ježíš kritizuje tuto praxi zákoníků a farizeů jako povrchní. Obrací k tomu, co je podstatné — k Božímu slovu,  
k proměně srdce, k Božímu odpuštění — to posvěcuje náš život.

Abychom to ale s kritikou židovské praxe nepřehnali. Mnohá nařízení měla svá opodstatnění — *náboženská*  
— nesplynout s pohany, kteří byli všude kolem, a byli v převaze; *zdravotní i morální*.

Dnešní vztahové trendy jsou také povrchní a sobecké. Dávají důraz na zdraví, krásu a dokonalost těla. Avšak  
na nitro a srdce obrácené k Bohu a k pravým životním hodnotám se až takový důraz neklade.

Podle věku dť by bylo dobré ke konci zařadit aktualizaci: Ježíš sice všechny pokrmy prohlásil za ?isté, ale  
není jedno, co jíme — všechno není stejně zdravé a zdraví prospšné. Navíc mnohá potravinářská produkce  
zatěžuje životní prostředí, produkuje zbytečný odpad, vykořisťuje zvířata, nebere v úvahu situaci lidí  
v chudých částech světa. Hlavně nás zajímá, abychom ke všemu přišli co nejlevněji. Myslím, že to je něco,  
co by nám dnes Ježíš vytkl stejně ostře, jako tehdy zákoníkům a farizeům jejich „?isté a ne?isté“.

## Poznámky k tématu období

Již od roku 1989 se křesťané ve světě, hlasy svých představitelů i hnutími zdola, snaží spojit k ochraně  
životního prostředí, které nazýváme Božím stvořením. V Evropě se takto křesťané spojují v rámci ECEN  
(European Christian Environmental Network — [ecen.org](http://ecen.org)). Členové ECEN se také zasazují ve svých církvích  
o prosazení nového období liturgického roku: Období vděčnosti za Boží stvoření (od 1. září do 2. neděle v ?  
říjnu). Máme toto období využít nejen k vděčnosti za stvoření a všechny Boží dary k životu, ale také  
k zamyšlení nad naším životním stylem, k pokání, a ke společnému promýšlení, jak Boží stvoření co nejvíce  
šetřit, chránit a co nejohleduplněji v něm žít.

## Odkazy

Pokorný, Petr: *Výklad evangelia podle Marka*. Praha: Kalich, 1982.

Mrázek, Jiří: *Evangelium podle Matouše*. Praha: Centrum biblických studií AV ČR a UK v Praze — Česká  
biblická společnost, 2011.

Novotný, Adolf: *Biblický slovník*. Praha: Kalich, 1956. Hesla: ?istý; ne?istota; očišťování, zákoník, farizeus.

Spiegel, Paul: *Kdo jsou Židé?* Brno: Společnost pro odbornou literaturu — Barrister a Principal, 2009.

Gilliéron, Bernard: *Církev právě zrozená*. Třebenice: Mlýn, 1996.

---

## Pro děti

### Pro předškolní děti

**Pomůcky:** Různé druhy zvířat — razítka, sada plastových zvířátek, obrázky. Připravíme si sadu zvířat, hlavní zástupce čistých a nečistých zvířat.

Nejprve si řekneme, jak se které zvíře jmenuje, kde žije, která se nám líbí a proč, která z nich bychom jíme, a která ne. Která chováme doma, hladíme, se kterými si rádi hrajeme. Pak řekneme, jak je to zvykem u židů (a některých křesťanů — např. adventisté se také řídí nařízením Lv 11), že některá zvířata, která my bychom jíme, mají zakázáno jíst a nejí je, ani nechovají, protože věří, že by se tím *znečistili*, a nemohli by jít na bohoslužby, do synagogy, stýkat se s ostatními, protože by byli nečistí, hříšní, jaksi špatní.

Pán Ježíš se o tom bavil se svými učedníky. Řekl jim, že kdo si myslí, že takto Pána Boha nejlépe poslouchá a svým životem chválí, že je na omylu. To všechno jsou jen takové vnější věci. Jako když se někdo pokusí obleče, učeš, navoní, a na první pohled vypadá jako moc krásný, sympatický člověk. Pomalu jako anděl. Ale pak vysloví několik slov nebo věť, a jsou to samá hrubost, urážka, sprostá slova, hloupé věty. Jako by se udělala tma. Krása a přitažlivost toho člověka je rázem pryč. Jaká škoda, říkáme si smutně a zklamaně. Kdyby znal nebo znala Pána Ježíše a měl nebo měla ho v srdci, bylo by všechno jinak.

## Pro mladší děti

Můžeme si také, jako u předchozího vyprávění, připravit zástupce zvířat čistých a nečistých, abychom v průběhu stolování mohli dětem názorně přiblížit problematiku židovského rozdělování na čisté a nečisté.

Především si ale připravíme větší talíř nebo podnos s různými druhy potravin, může se to podobat obložené míse — kousky pečiva, kostičky sýru, šunka, prorostlejšího uzeného, uvažené vejce, ovoce, zeleninu. Skleničky, láhev mléka, džbánek vody.

Připravíme takovou druhou snídani. Celou dobu budeme nenápadně *uplatňovat zdržovací taktiku*. Věci zdravé i méně zdravé. Přikryté ubrouskem. Moment překvapení. Zasedněte s dětmi ke stolu. Jídlo před užitím. Odkrýt. Chci se pustit do jídla. Už se těším. Už mám hlad. Stihli jste se ráno nasnídat? Už mám chuť. Všechno je připraveno. *Co je třeba ještě udělat?* (děti poradí: *umýt si ruce* (proč?), *pomodlit se* (proč?) — poděkovat za dary od Boha. *1Tm 4,3–4* — všechno, co Bůh stvořil máme přijímat s vděčností a děkováním, nesamozřejmě. Ruce jsou umyty, pomodlili jsme se nebo zazpívali písničku před jídlem (např. BTS 19). *Tak můžeme jíst?* Děti už mají taky chuť! Další problém — některá jídla, která my bychom jíme, mají židé zakázáno jíst (Lv 11). Také někdo křesťaně to dodržují (adventisté). (Proč?) Děti znají hledisko — *zdravé* — *nezdravé*. Zanimavý obsah talíře zkoumají prohlížením z pohledu zdravotní nezávadnosti a vhodnosti. Nezdravé dáme na stranu. *Tak můžeme už konečně jíst?* Ukáže se další problém. Zanimavý obsah talíře tědít na *čisté a nečisté*. Kdybychom byli židé, co bychom nesměli? Když je roztříděno a probráno, co se smí a co se nesmí, tak věc ještě zproblematizovat — co se smí a co nesmí jíst *dohromady* (mléčné a masité potraviny — např. sýr, máslo a šunka (hovozí) dohromady, rizoto s hovězím masa posypané sýrem, po masitém oběd zmrzlina nebo tvarohový dezert). Problematizování jídla protahovat, až děti přejde chuť, až z toho budou rozladěné.

Také Ježíšovi se nelíbilo, jak člověk musel být pořád ve střehu, aby se něčím neznečistil — jídlem, kontaktem s druhými lidmi.

Takhle že se projevuje pravá víra?

Není mnoho z toho pro Pána Boha nakonec nepodstatné? Nemáme k čistotě a svatosti před Bohem přistupovat nějak jinak? Od žaludku a vnějších věcí se zaměřit víc k srdci? Jídlo je dar od Boha. Svoboda je dar od Boha. Společnost stolu a společného jídla má být pro nás radost a posila pro život. Ne problém a stres. To, co jíme, nás v Božích očích nečiní špatnými. Špatné ale je, když nedodržujeme desatero, když máme plnou pusku Boha, ale Ježíše nenásledujeme.

*Království Boží není v tom, co jíte a pijete, nýbrž ve spravedlnosti, pokoji a radosti z Ducha svatého. (14,17)*

## Pro starší děti

Jak se člověk může stát, s pomocí Boží, šťastnou?

Výklad je formou zamyšlení a diskuze nad soudobými trendy a možnostmi.

Předložte dětem Ježíšovo slovo, které řekl zástupu a které vyvolalo otázky učedníků. Vyznívá jako hádanka, volá po výkladu a rozhovoru a učedníci se také Ježíše hned zeptají.

*Nic, co zvenčí vchází do člověka, nemůže ho znesvítit; ale co z člověka vychází, to jej znesvítuje. (Mk 7,15)*  
(Položit na stůl napsané — jako velkou výchozí tezi.)

Co zvenčí vchází do člověka? Potrava. Jde do žaludku (položit na stůl obrázek lidského žaludku).

Mohli židé jíst všechno? Vysvětlit dětem problematiku čistého a nečistého. Přiblížte kontext, ve kterém Ježíš výrok řekl. *Ježíš říká, že to co vchází zvenčí do člověka, jde do žaludku a do hnoje* (doslova do záchodu, obrázek kadibudky). *Tak prohlásil všechny pokrmý za čisté.* Myslí tím všelijaké jídlo, u kterého židé tak pečlivě hlídají, aby se dodržovaly všechny předpisy. Přitom jsou mnohem nebezpečnější věci než jíst vepřové řízky.

Opravdu je jedno, co jíme? Platí ještě pořád, co se říkalo dřív, že člověk má jíst všechno? Při dnešních možnostech vozit potraviny z druhého konce světa? Je dobré jíst všechno, co potravinářský průmysl vychrlí a supermarket nabídnou? Je to zdravotně nezávadné? Je to eticky vhodné? Prohlásil by Ježíš dnes uprostřed supermarketu všechny potraviny za čisté?

Co ještě zvenčí vchází do člověka? Všelijaké věci, které neprocházejí sice žaludkem, ale procházejí srdcem, hlavou, naším nitrem. (Obrázek srdce, ne anatomický, ale valentýnský.) Jaké? Slova a chování druhých, věci z internetu, ze všelijakých webů, z facebooku, videa, reklamy, společenské trendy. Může nás toto znečistit? (Nasadit brouka do hlavy, usídlit se v nás, ovlivňovat nás to v našem rozhodování a chování?) Možná doplnit obrázky a fotkami znečišťujících situací a prostředí. Vypsát nebo nechat vypsát z Mk 7,21–22 výčet nečistých, udělat z nich koláž kolem srdce.

Já myslím, že to na nás může mít pozitivní i negativní vliv. Musíme dávat pozor na to, co do nás vchází. Ale ne všemu se dá předejít, aby se nás nedotklo. Žijeme ve světě, mezi lidmi, ne v izolaci, ulitě. Ježíš nás mezi lidi posílá jako mezi lidmi žil i on. Vždyť Ježíš přišel právě kvůli nečistým, opovrhovaným, vyloučeným — aby jim otevřel cestu k Bohu a přístup do Božího království. V tom spočívá novost Ježíšova vystoupení a přístupu. A svým příkladem, svou láskou a odpuštěním, svým svatým Duchem nám pomáhá, aby se naše nitro stále čistilo a obnovovalo jako svatý prostor. Aby to, co do nás i vejde zvenčí špatného, nebo co špatného se přímo v nás rodí, aby to z nás ven nevyšlo. Aby se to v nás vymazalo, jako když se zmáčkne „delete“, aby to šlo do nějakého podobného koše jako máme v počítači. Máme s pomocí Boží možnost svět kolem nás. Ale to je většinou na dlouho, nemáme nad tím kontrolu. Na co máme největší vliv, co máme mít pod kontrolou, jsme my sami. Můžeme se snažit, aby z našeho nitra nevycházelo zlo, které by znesvicovalo nás a našeho Boha vydávalo v očí lidí v opovržení.

## Přesah

Písníčka [Jak to voní, když se jídlo nese ke stolu](#)

---

# Liturgie

## Písn?

*Stvoř srdce ?isté, Bože, mi* (EZ 379); *Srdce ?isté* (Svítá 349, jen refrén); *V království Božím* (Svítá 359); *Vše dobré, co máme* (BTS 19)

## Biblický text k zapamatování

*Všecko je dovoleno, ano, ale ne všechno prospívá.* (1K 10,23)

*Lepší je jídlo ze zeleniny a k tomu láska, než z vykrmeného býka a s ním nenávisť.* (P? 15,17)

*?lov?k se dívá na to, co má p?ed o?ima, Hospodin však hledí na srdce.* (1S 16,7c)

*Jako je svatý ten, který vás povolal, bu?te i vy svatí v celém svém zp?sobu života.* (1Pt 1,15n)

## Modlitba

Pane Ježíši, prosíme, prom??uj srdce naše i druhých, a? dokážeme mít druhé také tak rádi, jako máš rád ty nás. Prosíme, a? o druhých p?kn? mluvíme, a? druhým nenadááváme, neurážíme je, nezávidíme. Amen.

Bože, sv?t a naše pohodlnost nás svádí užívat tvé stvoření s bezmyšlenkovitou samoz?ejmostí. S bezmyšlenkovitou samoz?ejmostí užíváme všech vymožeností naší doby a už ani nejsme schopni dohlédnout dopady a konce tohoto našeho po?ínání.

Prosíme sami za sebe i za celý sv?t, napl? nás svým Svatým Duchem, Duchem moudrosti, rozumnosti a síly, abychom si neužívali na úkor svých bližních, na úkor mimolidského stvoření ani na úkor t?ch, co p?ijdou po nás. Amen.

Odkaz na píse?

[Stvoř srdce ?isté, Bože, mi a ducha p?ímého](#)

[Uhni se stranou, ztratíš jen chvíli](#)

[V království Božím místa dost](#)

[Vše dobré, co máme \(BTS19\)](#)

Cílová skupina

[Starší školní](#)

[Předškolní](#)

[Mladší školní](#)

Katechetické cykly

[Církevní rok](#)

Biblický odkaz (kat)

[Marek 7,18–23](#)

[1 Timoteovi 4,3–4](#)

[Leviticus 11](#)